

ЄС ВСТАНОВИВ НОВІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ПОВІТРЯ

[ЄЗК](#), [Нульове забруднення](#)

[Нульове забруднення](#), [Європейський зелений курс](#),
[ЄЗК](#)

20 лютого 2024 року Рада ЄС та Європейський Парламент досягли попередньої політичної домовленості щодо пропозиції встановити стандарти якості повітря ЄС, завдяки яким можна досягти мети нульового забруднення. Новий закон встановить стандарти якості повітря ЄС до 2030 року, які будуть більш наближені до глобальних рекомендацій ВООЗ щодо якості повітря.

Довідково. Забруднення повітря є найбільшою екологічною загрозою для здоров'я та основною причиною хронічних захворювань, включаючи інсульт, рак і діабет. Близько 300 тис. передчасних смертей на рік і значна кількість неінфекційних захворювань, таких як астма, серцево-судинні проблеми і рак легенів пов'язані із забрудненням повітря. Забруднення повітря продовжує залишатися екологічною причиною номер один ранньої смерті в ЄС. Найгіршими забруднювачами є тверді частинки, діоксид азоту та озон. Забруднене повітря також завдає шкоди довкіллю, спричиняючи закислення, евтрофікацію та пошкодження лісів, екосистем і сільськогосподарських культур.

Нові правила встановлюють посилені стандарти якості повітря ЄС до 2030 року у вигляді **граничних і цільових значень**, які є ближчими до керівних принципів ВООЗ і які будуть регулярно переглядатися. Переглянута директива охоплює багато речовин, які забруднюють повітря, включаючи дрібнодисперсні частинки та тверді частинки ($PM_{2.5}$ та PM_{10}), діоксид азоту (NO_2), діоксид сірки (SO_2), бенз(а)пірен, миш'як, свинець, нікель тощо, а також встановлює спеціальні стандарти для кожного з них. Наприклад, річні граничні значення забруднюючих речовин із найвищим задокументованим впливом на здоров'я людини **$PM_{2.5}$** та **NO_2** будуть зменшені з 25 мкг/м³ до 10 мкг/м³ та з 40 мкг/м³ до 20 мкг/м³ відповідно.

Регулярний перегляд стандартів якості повітря з метою їх переоцінки відповідно до останніх наукових даних, а також суспільних і технологічних розробок, допоможе вивести ЄС на траєкторію досягнення нульового забруднення повітря не пізніше 2050 року. Національні та місцеві органи влади визначають конкретні заходи, які вони вживатимуть для досягнення стандартів.

Перегляд гарантуватиме, що люди, які страждають від шкоди здоров'ю через забруднення повітря, матимуть право на компенсацію у разі порушення правил ЄС щодо якості повітря. Це також сприятиме роз'ясненню питань, які стосуються доступу до правосуддя, ефективності покарань і кращого інформування громадськості про якість повітря.

Переглянута директива підтримає місцеву владу, посиливши положення щодо моніторингу та **моделювання якості повітря**, а також допоможе **вдосконалити плани щодо якості повітря**. Удосконалені правила моніторингу та моделювання якості повітря дозволять ретельніше перевіряти дотримання стандартів і підтримувати більш ефективні та результативні дії щодо запобігання та усунення порушень стандартів.

У випадках, коли буде перевищено ліміт або цільове значення, чи існуватиме конкретний ризик перевищення порогових значень для певних забруднювачів, узгоджений текст вимагає від держав-членів розробити:

- **дорожню карту якості повітря** до кінцевого терміну, якщо між 2026 і 2029 роками рівень забруднюючих речовин перевищить межу або цільове значення, яке має бути досягнуто до 2030 року;
- **плани якості повітря** для районів, де рівні забруднюючих речовин перевищують граничні та цільові значення, визначені Директивою, після закінчення терміну;
- **короткострокові плани дій**, які визначають надзвичайні заходи (наприклад, обмеження руху транспортних засобів, призупинення будівельних робіт тощо) для зниження безпосереднього ризику для здоров'я людей у районах, де будуть перевищені порогові значення.

Переглянута Директива також забезпечить **ранні дії для досягнення чистішого повітря**. Якщо протягом найближчих років рівень забруднення повітря перевищить нові стандарти 2030 року, держави-члени повинні проаналізувати, чи перебувають вони на шляху до своєчасного виконання законодавства і, за необхідності, вжити заходів та забезпечити дотримання вимог у 2030 році. Державам-членам потрібно буде якнайшвидше вжити відповідних заходів для забезпечення дотримання стандартів якості повітря.

Детальніша інформація:

- [Прес-реліз на сайті Європейської Комісії](#)
- [Прес-реліз на сайті Ради ЄС](#)